

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispartita

Dominicus

Francofurti, 1613

Animal

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

Manasse. 21. 18. Abia. 2. Reg. 15. 8. Ozia. 2. Paralip. 2. v. 11. Spiritus sanctus...

Augusti. 4. Tomo 7. operum eius. Item epist. 27. & 157. Zanolxidie doctrinam de anima medela. Cal. Rhodig. lib. 7. c. 7. Plures auctores...

¶ PROFANA EXEMPLA.

Abraham rex. maximum argumentum immortalitatis sibi videtur. quod corpora in hac vita decreverunt, ac per omnia...

Animal.

¶ DEFINITIO. ET ETYMOLOG.

ANIMAL humidum est, & calidum, & huius vivere tale est, Arist. de long. & bre. vit. c. 3. Animal est corpus animatum. Idem 3. c. 1. rex. 63. Animal est substantia animata sensibilis. Porphy. Soc. c. 4. Animal est corpus nutritibile sensitiuum sensu tactus. Aver. de partib. animal. c. 1. Animal, ab anima. Est substantia animata sensibilis. Hebr. Chaiab, animal vivens, bestia, fera. Est generale nomen omnium...

¶ DIVISIO.

Plato & Aristoteles quatuor genera animalium dicunt. Et ipse mundus animal est, terrestria, aquatilia, volatilia, caelestia. Etenim, & stellas animalia esse, & ipse mundus animal rationale immortalis. Omne animalium genus in seipsum & mansuetum est distinctum. Quae enim sic natura instituta sunt, ut mansuetum possint, domestica appellata sunt, caetera vero sylvestria. Plat. in Poli. Animalia differunt moribus. Nam alia sunt mitia, remissa, & minime pernicia, bruta omnino, ut onager. Alia ingeniosa ac timida ut ceruus, lepores, cuniculi. Alia liberalia, perfida, insidiosa, ut felines. Alia liberalia, fortia, & nobilia, ut leones. Alia generosa, ferocia, insidiosa, ut lupus. Nobile enim id est, quod ex bono prodiit genere, generosum autem quod non a sua natura degeneravit. Et alia astuta, malitiosa, callida, ut vulpes. Alia animosa & amantia, & assentatoria, ut canes. Alia mitia & mansuetudini addicta, ut elephantes.

¶ LOCI BIBLICI.

Animalia omnia à Deo creata. Gen. 1. 25. Animalia munda quae Lev. 11. 3. Dent. 14. 17. 4. 5. 6. Immunda quae, Levit. 11. 4. Dent. 14. 7. Animalia, quae humanum sanguinem fuderint, puniendae. Gen. 9. 5. Exod. 21. 28. Animantium esca. Gen. 1. 29. Psal. 104. 21. 14. & 147. 8. Animalia quatuor diuinae maiestatis gloriam celebrantia, apoc. 4. 8. Animalis homo, Rom. 8. 20. 6. 1. Cor. 2. 14.

¶ PATRUM SENTENTIAE.

Sensus melior in brutis quam in hominibus. Augusti. de quant. anim. Beneficiorum Dei animalia etiam partem habent. Idem. Animantia fecit Deus propter hominem: hominem autem propter seipsum. Si ergo animalibus ministrat propter hominem, quomodo hominibus non ministrabit propter seipsum? Chrys. in Gen. hom. 28. Idem in Marth. Vniuersis animalibus data est ratio, brutis tantum ad vitam tuendam, homini autem ad propagandum. Lactantius.

¶ POETICAE SENTENTIAE.

Ouid. 2. Pont. 7. Qui semel est laesus fallaci piscis ab hamo, Omnibus Senca cibus aua subesse putat. Sape canem esum longè fugit agna. Iupumq; Credit, & ipsa suam nescia vitat opem. Idem

¶ SCRIPTORES.

Animae Libri 3. Arist. Plato in Timaeo. Ioan. Ludouici Vnius Libri 1. Sumnerbachy libri 4. Philippo Melanchthonio l. 2. Gregorio 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

PO

POLYANTIA

Idem 1. Trist. 1.

Terrere minimo penna fridore columba,
Vnguibus accipiter sacra facta ruis.
Non procul a stabulis audet discedere, si qua
Excessa est audi dentibus agna lapi.

Horat. 1. Epist. 16.

Cautus enim metuit foveam lupus, accipiterq;
Suspectos laqueos & operum miluius hamum.
Manilius 2.

Ad Lunae motum variant animalia corpus.
Propert. 2. 5.

Non solum rami us ferit Encis cornibus hostem,
Verum etiam instanti lesa repugnat ouis.

Horat. Epod.

Neg, hic lupus mos, nec suis leonibus
Vnguam, nisi in dispar feris.

Iuuenalis 15.

Sed iam serpentum maior concordia: parvie
Cognatis maculis similis fera: quando leons
Fortior eripuit Sit am leo: quo nemore Vnguam
Exspirant aper maioris dentibus appri?
Indica tigris agit rapida cum rigide pacem
Perpetuam: scuis inter se conuenit Vrsis.

Manilius 2.

Deniq; sic pecudes, & muta animalia, terris
Cum maneant ignara suis, legesq; per auum.
Natura tamen ad mundum reuocante parentem,
Attollunt animos, caelumq; ad sidera seruant.
Corporaq; ad Lunae ualentis corpora iustant,
Venturusaq; vident hyemes, reditura serena.

Claud. Praef. 3. Honorii.

Paruos non aqulis fas est educere satras,
Ante fidem Solis, iudiciumq; poli?
Nam pater excessu saltu cum germine proles,
Onaq; in aeternis rapti hanc a tepor:
Protinus implumes conuertit ad arbera nidos,
Et recto flammis imperat ore pati.
Confuli ardentes radios, & luce magistra
Natorum vires ingentemq; probat.
Degeneret refugio ortu qui lumine Vrsus,
Vnguibus nonc iasura paterna ferit.
Exploratores oculis qui pertrulit ignes,
Sustinuitq; acie nobilitate diem.
Nurritur volueruntq; potens & fulminis hares,
Gesturus summo celsa trifidula Iouis.

Lucret. 5.

At varia crescunt pecudes, armenta, feraq;
Nec crepit aculeis opus est, nec cuiq; adhibenda est
Alma nutritio blanda, & infracta loquela:
Nec varia quarunt Vesles pro tempore caeli:
Deniq; non armis opus est, non manibus altris,
Quis sua taceatur, quando omnibus omnia large
Tellus ipsa parit, naturaq; Dada rerum.

PHILOSOPHICAE SENTENTIAE.

Animal primo mouet pedem dextrum, postea sinistrum, vt super eo
suscitentur: & motus pedis sinistri est accidentalis. Aristoteles lib.
de celo & mun. lib. de anima, de somno & vng.

Omne animal habens os, habet aliquem gustum. Idem.

Omnia animalia sanguinolenta habent cor. Idem.

Animalia multum coeuntia, cito senescunt: quia semen est nu-
trimenti superfluitas, & amplius defecit emissum: & propter hoc
mulus longioris est vitae aqua, & alino, ex quibus genitus est. Idem.

Omnia animalia generantia habent oculos, praeter talpam, si
quis tamen corium super loca oculorum existens scindat, inueniet
locum oculorum. Idem.

Animal cornutum caret dentibus in superiore mandibula. I-
dem l. 2.

Omne animal cornutum est quadrupes. Idem lib. 3.

Animalia parum se mouentia, ventre pinguescunt.

Omne animal carens pulmone, caret voce. Idem l. 4.

Omnia animalia foeminae gracilioris sunt vocis quam ma-
sculi, excepta vacca. Idem.

Natura statuit singulis animalibus tempora & aetates certas ad
coitum, praeterquam homini: ipsi enim omnibus temporibus op-
portunus est coitus. Idem.

Omne animal carens pedibus, caret testiculis. Idem.

Animalia omnia nascuntur cum dentibus, excepto homine, qui
incipit dentire septimo mense. Idem.

Nullum animal patitur tam vehementissimos dolores in partu,
sicut mulier. Idem.

Omne animal praegrans, recusat coitum, exceptis muliere & e-
qua. Idem.

Animalia habentia corpus pilosum, carent cauda, vt
sis. Idem.

Omnia animalia continent cerebrum in parte prioris
Inter animalia homio caput maxime pilosum habet.

Animal magni cordis, naturaliter est pauidum: pau-
dentius. Idem.

Animalibus propter timorem accidit effusio ventris
Idem.

Animalium corpus est ex foemina, anima vero ex matre.

Animalia magni corporis, vnum generant filium, gatu-
multos. Idem.

Animalibus vniuersis ad se tuendum aliquid natura est.
Gregorius Nyssenus de opif. Hom. p. 81.

SCRIPTORES.

Animalium historiam nemo copiosius & doctius scripsit.
Aelianus de historia animalium libri doctissimi & pro-
liotranslati, & luculentis accessibus aucti. Oppianus poeta
Ixeutorum sine de au cupio libri 3. Alberti Magni de animalibus
lib. 26. Historia quadrupedum Germaniae nuper edita per
lem Herrum medicum cum picturis, Argentorati, picturae
feris in tabula exculae sunt. C. Pliny secundus de animalibus
qui sunt historiae naturalis septimus, S. 9. 10. 11.

Animus.

DEFINITIO. ET ETYMOLOGIA.

ANIMVS & anima hoc distant, Animus est, quo sapi-
ma, quaviuimus, Nonius Marcellus c. 5.
Animus consilii est, anima vitae. Vnde dicitur
etiam sine animo vitam manere, & sine mente animam dicitur
lib. 11. c. 1. Originum.

Animus est qualitas viuens: anima causa vitae, Genes.
10.

Sapimus animo, fruimur anima: sine animo anima est
Accius Epigono.

Animus est, quo homines finimus, sapimus & intellegimus
bus vocibus cum Hebraei expriment. 1. Ruach spiritus, dicitur
bo Ruach spirant. Graeci πνευμα. 2. Leb, Cor, vice iudicantem
verb. Labeb, corde donatus est, reflectus est corde per animos.
Hinc uerbo Graecorum, Animus Graec. ventus: inde fortitudo
nempe & spirandum. Est enim animus humanus vitae spirantem
lud, cuius meminit Moses, Gen. 2. 7.

SENTENTIAE POETICAE.

Ouid. Trist. 5.

Nam neq; sunt vires, nec qui color esse solebat,
Vix habeo tenuem, qua regat ossa, cutem.
Corpore sed meus est ego magis agra, maliq;
In circumspicit, sicut sine fine sua.

Idem 2. Pont. 7.

Temperie celsi corporis, animusq; iuuatur.
Ibidem.

Omnia deficiunt: animus tamen omnia vincit:
Ille etiam vires corpus habere facit.

1. Pont. 11.

Vnda locum, nocent, & causa valentior istis
Anxiae animi qua mens semper adest.

Ouid. 1. Remed.

Impatiens animus, nec adhuc tractabilis arte,
Respuat, utq; odio verba mouentis habet.

Plaut. Amph.

Amat sapit, recte facit animo quando obsequitur suo.
Quod omnes homines facere oportet, dum id modo fiat suum.

Plaut. Mostel.

Nil est miserius quam animus hominis confectus.
Plaut. Rud.

Animus equus optimus est ex summa condimentum.
Idem. Capt.

In re mala animo se bono stare, adiuuat.

Idem Pseud.

Bonus animus in re mala, dimidium est mali.
Plaut. Bacch.

Pauli sper Lyde est libido
Homini suo animo obsequium adertit tempus cum se
oderit.

Plaut. Trin.

Qui homo cum animo inde ab ineunte aetate depergit, su-
Verum id itane esse mactetur, Sit cum animus equum cap-
An ita potius, Sit parentes eum esse, & cognari velit.

Si animus hominem per pulit, actum est, animo seruatum.
Si ipse animum per pulit, dum uiuit, Sicut Victoriam dicitur.

Tu si animum sicisti, potius quam animus te, est quod
Corpus.